

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud: L. Pruteanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol)

DECIZIE

23 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele ședinței
Judecătorii:

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Valentina Clevadi
Iurie Bejenaru
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de avocatul Aronov Roman, în interesele lui Petrenco Grigore, împotriva deciziei din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Grigore Petrenco împotriva Parlamentului RM privind anularea parțială a dispoziției, restituirea sumei reținute și încasarea penalităților,

c o n s t a ț ă :

La data de 18.09.2014 reclamantul Grigore Petrenco s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Parlamentului RM solicitând anularea pct.2 al dispoziției Președintelui Parlamentului DRU-1 nr.77 din 16.05.2014 cu privire la abrogarea unei dispoziții, restituirea sumei reținute și încasarea penalităților pentru reținerea plăților.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la data de 13.05.2014 a fost emisă dispoziția Președintelui Parlamentului RM DRU-1 nr. 72, prin care s-a decis deplasarea reclamantului la ședința Comitetului de monitorizare al APCE, Paris, Franța, ca membru al Comitetului și supleant al delegației parlamentare la APCE, pentru perioada 15.05.2014 - 16.05.2014. Direcția finanțe, buget și contabilitate a Secretariatului Parlamentului urma să-i achite cheltuielile pentru transport avia, pe ruta Chișinău - București - Paris, tur-retur, spezele de cazare și diurnele, conform Hotărîrii Guvernului nr. 10 din 05.01.2012.

Menționează că la 14.05.2014, din contul Parlamentului RM, pe numele său a fost achiziționat biletul 281-4835139447 pentru itinerarul Chișinău - București - Paris - București - Chișinău, prin intermediul Agenției de Turism „Moldavian” SRL, valoarea biletului fiind de 674 euro. Ulterior, a fost nevoit să anuleze deplasarea la Paris, deoarece în urma modificărilor operate în ordinea de zi a Parlamentului, ședința plenară din 15.05.2014 s-a început la ora 14:00 și a continuat pe data de 16.05.2014, ora 10:00, motiv pentru care a considerat necesară prezența sa la ședința plenară a Parlamentului pentru a lua cuvîntul și a vota. Din acest motiv,

a solicitat decontarea cheltuielilor în legătură cu anularea biletului avia sus menționat.

Afirmă că prin dispoziția DRU-1 nr. 77 din 16.05.2014, pct. 2, Președintele Parlamentului - Igor Corman a refuzat decontarea cheltuielilor și a dispus acoperirea costului nerambursat a biletului avia - 624,14 euro sau 11190 lei de către delegat. La data de 28.07.2014, întru executarea dispoziției menționate, reclamantului i-a fost reținută suma de 11190 lei din suma supusă achitării de către angajator cu titlu compensării cheltuielilor de deplasare pentru o altă deplasare (Strasbourg, Franța).

Declară că la data de 15.08.2014 s-a adresat cu cererea prealabilă pentru anularea pct. 2 al dispoziției Președintelui Parlamentului DRU-1 nr. 77 și restituirea sumei bănești în sumă de 11190 lei ca reținute ilegal, însă prin răspunsul Președintelui Parlamentului PP nr. 10 din 22.08.2014 i s-a refuzat, invocând faptul că, Codul de executare al RM nu specifică plățile de compensare și/sau alte plăți, care nu pot fi urmărite.

Consideră reclamantul ca fiind greșită concluzia angajatorului, fapt ce se combate prin art. 110 Codul de executare al RM, conform căruia nu pot fi urmărite sumele plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu. Totodată, în răspunsul său angajatorul a ignorat referința reclamantului la prevederile art. 149-150 Codului muncii, care direct interzice rețineri din plățile de compensare cuvenite salariatului și nu a răspuns nimic în privința legalității cuantumului reținerilor efectuate.

Precizează reclamantul că dispoziția angajatorului privind acoperirea cheltuielilor de deplasare anulată, dispusă prin pct.2 al Dispoziției DRU-1 nr. 77 din 16.05.2014 este ilegală, deoarece a fost nevoit să anuleze această deplasare din motive întemeiate și anume: prezența obligatorie la ședințele plenare ale Parlamentului, orarul cărora a fost schimbat pe neașteptate, iar conform art. 101 din Regulamentul Parlamentului, deputații sînt obligați să se înscrie pe lista de prezență pînă la începutul ședinței și să fie prezenți la ședințele Parlamentului.

Reiterează că, conform dispoziției Președintelui Parlamentului DRU-1 nr. 74 din 24.04.2013, cheltuielile angajatorului se vor suporta de către delegat numai în cazul lipsei motivelor justificate de anulare sau de modificare a itinerarului de zbor, iar în cazul său, motivele anulării au fost unele justificate (necesitatea prezenței la locul de muncă).

Consideră ilegală dispoziția angajatorului și din motiv că nu a fost legală nici procedura de reținere a sumei menționate mai sus. La data de 28.07.2014 întru executarea dispoziției DRU-1 nr. 77 din 16.05.2014, contabilitatea a reținut suma de 11190 lei din plățile ce i se cuvin pentru compensația cheltuielilor pentru altă deplasare pentru perioada 22.06.2014 - 25.06.2014 la Strasbourg, Franța, încălcîndu-se prevederile art. 173 al Codului muncii, care statuiască că salariaților li se acordă garanții și compensații în caz de deplasare în interes de serviciu. Pentru deplasare la Strasbourg în perioada de 22.06.2014 - 25.06.2014, angajatorul trebuia să-i compenseze toate cheltuielile suportate pentru deplasare (transport, cazare, etc.), fără nici o reținere, însă prin reținerea sumei de 11190 lei, angajatorul a încălcat flagrant legislația muncii și i-a cauzat un prejudiciu material în mărimea sumei reținute.

Menționează reclamantul că art. 150 al Codului muncii direct interzice orice reținere din „plățile de compensare”, din care, conform art. 172-173 a Codului muncii, fac parte și cheltuielile pentru deplasare în interes de serviciu. Suma a fost reținută în lipsa acordului salariatului cu temeiul și cuantumul reținerii, cu încălcarea prevederilor art. art. 149, 347 a Codului muncii, conform cărora, la fiecare plată a salariului, cuantumul total al reținerilor nu poate să depășească 20 la sută, iar în cazurile prevăzute de legislația în vigoare - 50 la sută din salariul ce i se cuvine salariatului.

Solicită anularea pct.2 al dispoziției Președintelui Parlamentului DRU-1 nr.77 din 16.05.2014 cu privire la abrogarea unei dispoziții, restituirea sumei reținute și încasarea penalităților pentru reținerea plăților în mărime de 0,1 la sută din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere, care fiind calculată pe perioada de 64 de zile și constituie suma de 716,60 lei.

Prin hotărîrea din 20.12.2014 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată lui Grigore Petrenco și a fost anulat pct.2 al dispoziției Președintelui Parlamentului DRU-1 nr.77 din 16.05.2014 și a fost obligat pîrîtul să-i restituie reclamantului suma de 11190 lei reținută ca compensare a cheltuielilor de deplasare.

Prin decizia din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Parlamentul RM, casată integral hotărîrea primei instanțe și emisă o hotărîre nouă de respingerea a acțiunii înaintată de Grigore Petrenco.

La data de 30 octombrie 2015 avocatul Aronov Roman, în interesele lui Petrenco Grigore, a declarat recurs împotriva deciziei din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că concluziile instanței de apel privind respingerea acțiunii sunt vădit ilegale, deoarece nu au nici un suport legal și probator și nu sunt bazate pe careva probe concludente, utile și pertinente.

Menționează că decizia contestată denotă o vădită tendențiozitate, exprimată prin încălcarea flagrantă a prevederilor legale, aplicarea eronată a acestora, depășirea de către instanța judiciară a mandatului său la judecarea acțiunii, formarea unei atitudini preconcepuit defavorabile recurentului și favorabile intimatului.

Afirmă că simpla afirmație a unei stări de fapt, fără coroborarea acesteia cu alte mijloace de probă, nu poate fi acceptată ca adevăr, iar modalitatea de motivare utilizată de instanța de apel, respectiv negarea realității evidente, nu poate influența convingerea bazată pe probe irefutabile.

În astfel de condiții, recurentul conchide că instanța de apel nu a examinat corect și multispectual fondul cauzei, iar prin adoptarea unei decizii vădit ilegale a încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil garantat de Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Declară că erorile admise de instanța de apel contravin principiului nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă proprii pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 februarie 1984, conform căreia hotărîrea poate fi întocmită liber, dar trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile

implicate în litigiu și să răspundă într-un mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de părți, adică formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de: corectitudine, certitudine, concretețe, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de reserve (necondiționalitate), sobrietate, oficialitate și relevanță. În acest sens, recurentul atenționează, că problema indicată cere de la instanța de judecată, la adoptarea soluției, studierea minuțioasă a situației de drept a litigiului supus examinării în cadrul ședinței. Însă, toate aceste principii de procedură civilă au fost ignorate de către instanța de apel la examinarea pricinii.

Relatează că motivele invocate de instanța de apel se limitează la niște interpretări eronate ale legislației civile și legislației procesual civile, iar faptele expuse de instanța de apel pentru justificarea adoptării deciziei ilegale nu se certifică prin probe pertinente și accesibile.

De asemenea, recurentul indică că pct.2 al dispoziției Președintelui Parlamentului DRU-1 nr.77 din 16.05.2014 contravine pct. 3 din dispoziția Președintelui Parlamentului DRU-1 nr. 74 din 24.04.2013, care prevede în mod expres că achitarea penalităților sau cheltuielilor suplimentare din mijloacele bugetare, legate de anularea sau modificarea termenului detașării sau a itinerarului de zbor din inițiativa delegaților, se va realiza doar în baza cererilor întemeiate ale delegaților, aprobate de Președintele Parlamentului. În lipsa motivelor justificate de modificare a termenului de detașare sau itinerarului de zbor, cheltuielile suplimentare se vor suporta de către delegat, întrucât anularea deplasării deputatului Petrenco Grigore a fost anunțată de deputat, fiind motivată prin necesitatea prezenței la ședința Parlamentului din data de 16 mai 2014. Deci, recurentul relatează că pct.2 al dispoziției Președintelui Parlamentului DRU-1 nr.77 din 16.05.2014 urmează a fi anulat, iar suma reținută trebuie restituită recurentului Petrenco Grigore.

Consideră că instanța de apel a încălcat normele de drept material și normele de drept procedural, adică nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume: p. 1 art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; art. art. 20, 26 alin. (1), 47 alin. (2) din Constituția RM; art. art. 116 alin. (1), 117, 121-122 alin. (1), 130, 118 alin. (1), 183 alin. (2), 239, 240 alin. (3), 241 alin. (5) din CPC; art. art. 148 alin. (2), (3), 149 alin. (1) din Codul muncii.

Conform art. 434 CPC, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Conform materialelor pricinii, Curtea de Apel Chișinău a emis decizia recurată la data de 15.09.2015.

Astfel, recursul declarat la 30.10.2015 este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept întemeiat și care urmează a fi admis, decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial, cu pronunțarea unei noi hotărâri în partea casată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin.1 lit.b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Din materialele pricinii rezultă că la data de 13.05.2014 a fost emisă dispoziția Președintelui Parlamentului RM DRU-1 nr. 72, prin care s-a decis deplasarea reclamantului, pentru perioada 15.05.2014 - 16.05.2014, la ședința Comitetului de monitorizare al APCE, Paris, Franța, ca membru al Comitetului și supleant al delegației parlamentare la APCE. Direcția finanțe, buget și contabilitate a Secretariatului Parlamentului urma să-i achite cheltuielile pentru transport avia, pe ruta Chișinău - București - Paris, tur-retur, spezele de cazare și diurnele, conform Hotărîrii Guvernului nr. 10 din 05.01.2012.(f.d.7)

La data de 14.05.2014, din contul Parlamentului RM, pe numele reclamantului a fost achiziționat biletul 281-4835139447 pentru itinerarul Chișinău - București - Paris - București - Chișinău, prin intermediul Agenției de Turism „Moldavian” SRL, valoarea biletului fiind de 674 euro.

Ulterior, reclamantul a fost depus o cerere către Președintele Parlamentului Republicii Moldova, solicitînd anularea deplasării la Paris, deoarece în urma modificărilor operate în ordinea de zi ședinței Parlamentului, unele chestiuni de pe ordinea de zi din data de 15.05.2014 s-au transferat pentru ședința din data de 16.05.2014. A considerat reclamantul necesară prezența sa la ședința plenară a Parlamentului pentru a lua cuvîntul și a vota. Din acest motiv, a solicitat decontarea cheltuielilor în legătură cu anularea biletului avia sus menționat.(f.d.8/1).

Potrivit vizei asupra cererii lui Petrenco Gr., Președintele Parlamentului al RM a considerat cererea nemotivată(f.d.8), fapt ce a servit drept temei pentru emiterea dispoziției DRU-1 nr.77 din 16.05.2014, fiind abrogată dispoziția DR-1 nr.72 din 13.05.2014 privind deplasarea reclamantului la Paris, iar în pct.2 al dispoziției din 16.05.2014 s-a indicat că cheltuielile legate de anulare anularea biletului avia vor fi acoperite de către reclamant.(f.d.9)

Colegiul menționează că refuzul reclamantului de a participa la ședința Comisiei de monitorizare a APCE a fost considerat ca unul neîntemeiat și instanțele de judecată nu pot substitui organul ce dispune de competența de apreciere a temeiniciei cererii reclamantului și respectiv nu se pot expune asupra oportunității refuzului Președintelui Parlamentului RM. Aprecierea temeiniciei refuzului reclamantului de a pleca în deplasare nu poate fi făcută de către instanța de judecată, deoarece, doar organul care a împuternicit reclamantul de a reprezenta statul în organizațiile internaționale dispune de această prerogativă și respect doar această entitate are competența și posibilitatea, fără a neglija și interesele reclamantului, de a estima prioritatea acțiunilor care urmau a fi întreprinse de către acesta în raport cu statutul său și obligațiile asumate de către stat.

Ca consecință a celor indicate supra, Colegiul relevă ca fiind una corectă concluzia instanței de apel privind netemeinicia argumentelor reclamantului/recurentului în sensul anulării dispoziției DRU-1 nr.77 din 16.05.2014 și în această parte decizia instanței de apel urmează a fi menținută.

De asemenea Colegiul reține că prin dispoziția DRU-1 nr. 77 din 16.05.2014, pct. 2, Președintele Parlamentului - Igor Corman a refuzat decontarea cheltuielilor

și a dispus acoperirea costului nerambursat a biletului avia - 624,14 euro sau 11190 lei de către delegat.

La data de 28.07.2014, întru executarea dispoziției menționate, reclamantului i-a fost reținută suma de 11190 lei din suma supusă achitării de către angajator cu titlu compensării cheltuielilor de deplasare pentru o altă deplasare (Strasbourg, Franța).

La acest capitol, Colegiul menționează că dispoziția DRU-1 nr. 77 din 16.05.2014 a Președintelui Parlamentului RM este una legală, însă procedura prin care a fost asigurată executarea dispoziției a fost una defectuoasă.

Conform art.148 alin.(2) lit.c) Codul Muncii, reținerile din salariu pentru achitarea datoriilor salariaților față de angajator se pot face în baza ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) acestuia pentru acoperirea avansului necheltuit și nerestituit la timp, eliberat pentru deplasare în interes de serviciu sau transferare într-o altă localitate ori pentru necesități gospodărești, dacă salariatul nu contestă temeiul și cuantumul reținerilor;

Conform art.150 Codul Muncii, nu se admit rețineri din indemnizația de eliberare din serviciu, din plățile de compensare și din alte plăți care, conform Codului de executare al Republicii Moldova, nu pot fi urmărite.

Conform art.110 lit.a) Cod de executare, nu pot fi urmărite următoarele venituri ale debitorului sumele plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu, cu transferul, cu angajarea sau cu trimiterea la muncă în altă localitate, plata suplimentară pentru lucrul legat de deplasări frecvente.

Din prevederile legale menționate rezultă că, angajatorul, în cazurile prevăzute de lege, în baza unui ordin, dispoziții poate efectua rețineri de la salariat, doar că aceste rețineri urmează a fi efectuate din salariu sau alte plăți, în conformitate cu prevederile legii.

La caz, Colegiul relevă că, prin dispoziția DRU-1 din 16.05.2014 a Președintelui Parlamentului RM, deoarece refuzul reclamantului Petrenco Gr. a fost considerat nemotivat, s-a dispus anularea deplasării acestuia la ședința Comisiei de monitorizare a APCE în Paris, Franța în perioada 15-16.05.2014. Prin aceeași dispoziție, s-a dispus ca acoperirea costului nerambursat a biletului avia - 624,14 euro sau 11190 lei să fie efectuată de către delegat, adică de către reclamant.

Astfel, Colegiul indică că deoarece s-a constatat a fi legală dispoziția DRU-1 din 16.05.2014 a Președintelui Parlamentului RM, acoperirea costului nerambursat a biletului avia - 624,14 euro sau 11190 lei de către reclamant urma să fie efectuată prin rețineri din salariul reclamantului sau alte plăți, în privința cărora nu există restricții.

De asemenea din materialele pricinii rezultă că, reclamantul, în perioada 22-25.06.2014 urma să se afle în deplasare în Strasbourg, Franța. Acest fapt a fost invocat de către reclamant și nu a fost negat de către reprezentantul pârîului.

Pentru compensarea cheltuielilor deplasării menționate, reclamantului, în baza dispoziției de plată nr.250 din 28.07.2014 i s-a achitat suma de 3238,19 lei. (f.d.10)

Reclamantul a invocat că, de fapt, urma să-i fi achitată o sumă mai mare, dar nu s-a făcut, deoarece s-a procedat la reținerea sumei de 11190 lei pentru acoperirea costului nerambursat a biletului avia pentru itinerarul Chișinău - București -Paris - București – Chișinău, pentru deplasarea din 15-16.05.2014.

Reprezentantul pârîului nu s-a opus acestor argumente.

Colegiul menționează că, reținerea efectuată de către pîrît, a fost una incorectă, care contravine normelor imperative ale legii.

După cum s-a indicat supra, angajatorul poate efectua rețineri de la salariat pentru acoperirea avansului necheltuit și nerestituit la timp, eliberat pentru deplasare în interes de serviciu, acțiuni permise de art.148 Codul Muncii. Totodată aceste rețineri nu pot fi făcute din contul sumelor plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu, fapt expres indicat în art.110 Cod de executare.

Respectiv, Colegiul consideră ca fiind întemeiate argumentele recurentului privind reținerea greșită a sumei de 11190 lei de la reclamant din contul sumelor plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu la Strasbourg, Franța în perioada 22-25.06.2014.

Referitor la argumentele reprezentantului pîrîtilui, precum că reținerile efectuate sunt în conformitate cu prevederile legale – art.148 Codul Muncii, pct.38 al Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova nr. 10 din 05.01.2012, Colegiul le consideră neîntemeiate. Ori, anume aceste prevederi legale invocate de către pîrît prevăd contrariul și anume că reținerile pentru acoperirea avansului necheltuit și nerestituit la timp, eliberat pentru deplasare în interes de serviciu pot fi efectuate, doar că aceste rețineri urmează a fi efectuate din **salariu și alte plăți în privința cărora nu există restricții**. Iar, art.110 lit.a) Cod de executare, expres prevede că nu pot fi urmărite sumele plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu, cu transferul, cu angajarea sau cu trimiterea la muncă în altă localitate, plata suplimentară pentru lucrul legat de deplasări frecvente.

În consecință, Colegiul concluzionează despre netemeinicia deciziei instanței de apel în partea în care a fost respinsă cererea reclamantului privind restituirea în beneficiul reclamantului a sumei de 11190 lei.

Colegiul reține că prin hotărîrea instanței de fond, cererea reclamantului a fost admisă parțial și s-a dispus restituirea către acesta a sumei de 11190 lei, însă soluția instanței de judecată a fost bazată pe alte motive decît cele constatate de către instanța de recurs și anume pe faptul anulării dispoziției DRU1 nr.77 din 16.05.2014.

Colegiul, însă, a constatat ca fiind legală dispoziția menționată și dispune restituirea sumei de 11190 lei către reclamant din alte motive și anume din cauza efectuării reținerii din plățile compensatorii care nu pot fi urmărite.

Din considerentele menționate, Colegiul nu este în drept de a menține hotărîrea primei instanțe care a fost adoptată cu interpretarea eronată a circumstanțelor cauzei și aplicarea greșită a legii.

În conformitate cu prevederile art.art. 442, 445 alin.(1) lit.b); alin.3) Cod de Procedură Civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de avocatul Aronov Roman, în interesele lui Petrenco Grigore.

Se casează parțial decizia din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Grigore

Petrenco împotriva Parlamentului RM privind anularea parțială a dispoziției, restituirea sumei reținute și încasarea penalităților în partea respingerii cererii de chemare în judecată înaintate de către Petrenco Grigore privind restituirea sumei și în această parte se pronunță o nouă hotărîre prin care:

Se admite cererea de chemare în judecată înaintată de Petrenco Grigore către Parlamentul Republicii Moldova privind restituirea sumei;

Se obligă Parlamentul Republicii Moldova să restituie lui Grigore Petrenco suma de 11190 (unsprezece mii una sută nouăzeci) lei.

În rest, decizia din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău se menține. Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală